

Transect-rapport 3844

Erp, Hoeksehei 10 Gemeente Meierijstad (NB)

Een Archeologisch Inventariserend Veldonderzoek door
middel van Proefsleuven (IVO-P), karterende en
waarderende fase

transect

ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK ► ADVIES

Colofon

Titel	Erp, Hoeksehei 10. Gemeente Meierijstad (NB). Een Archeologisch Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven (IVO-P), karterende en waarderende fase.
Rapportnummer	Transect-rapport 3844
Auteurs	A.T.L.E. van Bussel en D.L. Scheeringa
Versie	Definitief
Datum	06-04-2022
Veldonderzoek	Daniël Scheeringa en Thalea Wolff
Projectnummer	21100056
Onderzoeksmelding	5142896100
Opdrachtgever	De Vloerenmakers Hoeksehei 10 5469 NJ Erp
Uitvoerder	Transect b.v. Overijsselhaven 127 3433 PH Nieuwegein
Bevoegde overheid	Gemeente Meierijstad
Adviseur bevoegde overheid	Afdeling Erfgoed, gemeente 's-Hertogenbosch
Status beoordeling	Beoordeeld.
Beheer en plaats documentatie	Transect b.v., Nieuwegein
Omslagafbeelding	Sfeerfoto van het veldonderzoek

Autorisatie		
Naam	Datum	Paraaf
Drs. A.A. Kerkhoven Senior KNA Archeoloog	06-04-2022	

ISSN: 2211-7067

© Transect b.v., Nieuwegein

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Transect aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

In opdracht van de Vloerenmakers heeft Transect b.v. in december 2021 een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de Hoeksehei 10 te Erp (gemeente Meierijstad). Het plangebied heeft een omvang van circa 400 m². Het onderzoek vond plaats in het kader van de realisatie van een bedrijfshal. De bedrijfshal zal het hele plangebied beslaan. Bij de voorgenomen werkzaamheden zal grondverzet plaatsvinden, waardoor de oorspronkelijke bodem en daarmee eventuele archeologische resten in het gebied kunnen worden verstoord.

Het doel van het onderzoek was het toetsen en aanvullen van de archeologische verwachting van het plangebied door het opsporen en het waarderen van eventueel aanwezige archeologische resten. De hoofdvraagstelling daarbij luidt of in het plangebied archeologische vindplaatsen aanwezig zijn, of deze behoudenswaardig zijn en onder welke randvoorwaarden behoud mogelijk is.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is één proefsleuf met uitbreidingen aangelegd, met een oppervlakte van 100 m² (circa 25% van het plangebied). In de proefsleuf zijn twee paalkuilen aangetroffen. Op basis van het spooruiterlijk hebben deze paalkuilen mogelijk tot eenzelfde structuur behoord. Over de (mogelijke) structuur zijn echter op grond van het proefsleuvenonderzoek geen verdere uitspraken te doen, gezien geen vondsten en geen aanvullende sporen zijn aangetroffen. Er zijn verder geen aanwijzingen dat aanvullende delen van de structuur binnen andere delen van het plangebied kunnen worden aangetroffen, immers zijn tijdens het uitbreiden van de werkput richting zowel het oosten als het westen verder geen sporen gevonden.

De datering, functie en omvang van de structuur blijven door het ontbreken van vondsten en aanvullende sporen in het ongewis. Conclusies hieromtrent zijn ook niet te trekken op basis van een vergelijking met archeologische resten die in de omgeving zijn aangetroffen. De in het plangebied aangetroffen grondsporen zijn voor de omgeving zeldzaam te noemen. In de omgeving van het plangebied zijn namelijk afgezien van urnenvelden en grafheuvels uit de Bronstijd/IJzertijd nog geen vindplaatsen met grondsporen bekend. Wel zijn op verschillende locaties binnen een straal van 500 m vondsten gedaan uit alle perioden van het Paleolithicum tot en met de Vroege-Middeleeuwen. Hoe de grondsporen in het plangebied zich verhouden tot het vondstmateriaal dat in de omgeving is aangetroffen, is onduidelijk.

Op grond van de fysieke en inhoudelijke kwaliteit van de paalkuilen is in het plangebied geen sprake van een behoudenswaardige archeologische vindplaats.

Advies

Het voornemen bestaat in het plangebied een bedrijfshal te realiseren. Op basis van het proefsleuvenonderzoek is in het plangebied geen sprake van een behoudenswaardige archeologische vindplaats. Ons inziens is er dan ook archeologisch gezien geen bezwaar tegen de voorgenomen werkzaamheden. Transect b.v. adviseert dus het plangebied verder archeologisch vrij te geven.

Bovenstaande vormt een advies. Op basis van het advies is het aan de bevoegde overheid (de gemeente Meierijstad) een selectieadvies uit te brengen voor eventueel aanvullend onderzoek in het plangebied en de wijze waarop dit al dan niet dient plaats te vinden.

Inhoud

1.	Aanleiding.....	6
2.	Resultaten vooronderzoek	8
3.	Aard, doel en onderzoeksvragen.....	10
4.	Onderzoeksmethodiek	11
5.	Bodemopbouw	13
6.	Sporen en vondsten	15
7.	Waardestelling	18
8.	Conclusie en advies	20
9.	Geraadpleegde bronnen	21
Bijlage 1.	Archeologische periode-indeling voor Nederland	23
Bijlage 2.	Luchtfoto	24
Bijlage 3.	Allesporenkaart	25
Bijlage 4.	Vlaktekening.....	26
Bijlage 5.	Sporen- en lagenlijst.....	27
Bijlage 6.	Beantwoording onderzoeksvragen	28

1. Aanleiding

Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Meierijstad
Plaats	Erp
Toponiem	Hoeksehei 10
Kaartblad	51F
Perceelnummer(s)	ERP00 sectie S nummer 1605
Centrumcoördinaat	172.661 / 399.739
Oppervlakte plangebied	Circa 400 m ²
Oppervlakte onderzoeksgebied	Circa 400 m ²
Huidig grondgebruik	Grasland

In opdracht van de Vloerenmakers heeft Transect b.v.¹ in december 2021 een archeologisch inventariserend proefsleuvenonderzoek (IVO-P), karterende en waarderende fase uitgevoerd in een plangebied aan de Hoeksehei 10 te Erp (gemeente Meierijstad). De ligging van het plangebied is te zien in figuur 1 en bijlage 2. Het plangebied heeft een omvang van ongeveer 400 m². Ten tijde van het onderzoek is het plangebied in gebruik als grasland.

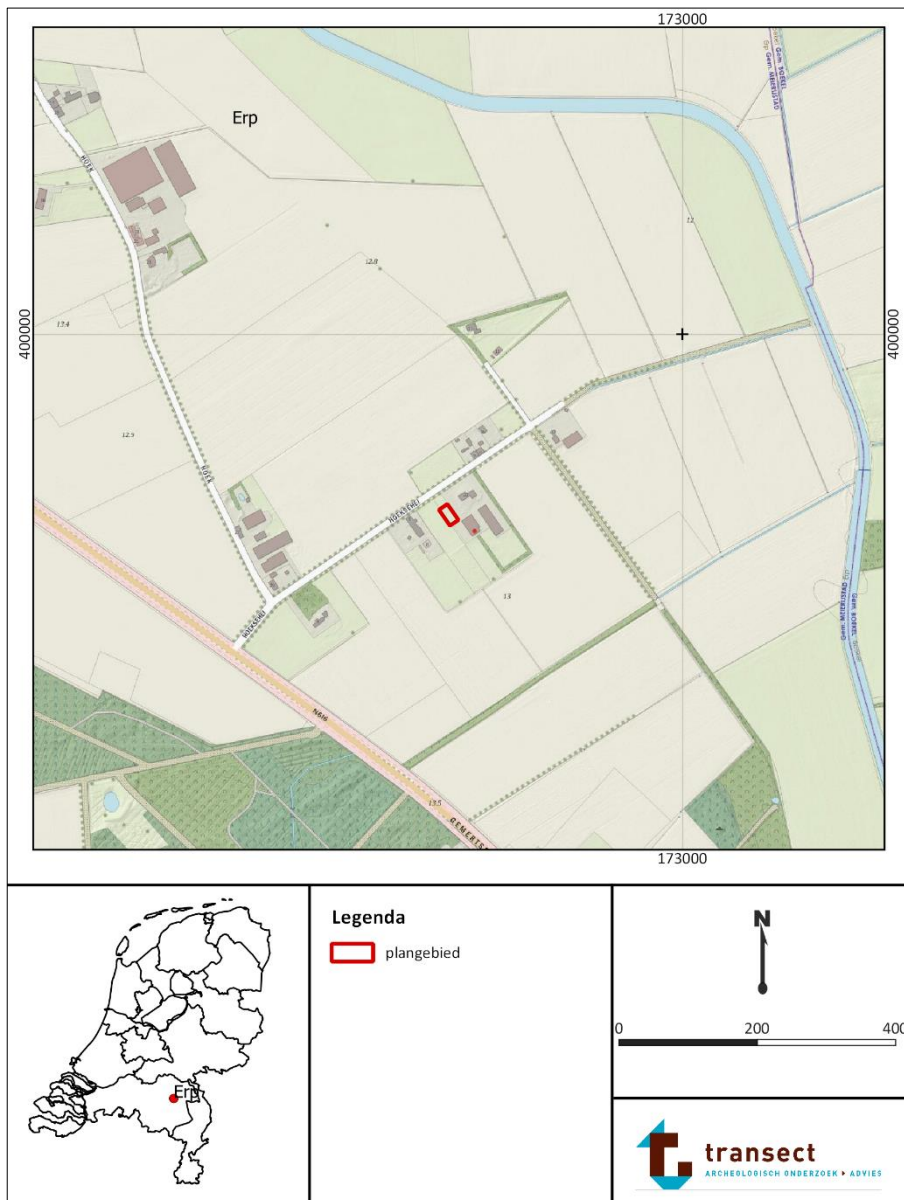
Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning, die het mogelijk moet maken een nieuwe bedrijfshal te realiseren. De bedrijfshal zal het hele plangebied beslaan. Bij de voorgenomen werkzaamheden zal grondverzet plaatsvinden, waardoor de oorspronkelijke bodem en daarmee eventueel aanwezige archeologische resten in het gebied kunnen worden verstoord. Het is nog niet bekend op welke diepte de funderingen komen.

Volgens het vigerende bestemmingsplan *Buitengebied 2015* geldt in het plangebied een 'Waarde – Archeologie 3'. Dit betekent dat een archeologisch onderzoek verplicht is bij bodemingrepen met een oppervlakte groter dan 250 m², die dieper reiken dan 30 cm -Mv. Gezien de verwachte omvang en diepte van de werkzaamheden in het plangebied is daarom een onderzoek nodig.

In een eerder stadium is in het kader van de omgevingsvergunning een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in de vorm van een bureauonderzoek en boringen (Reinstra *et al.*, 2021 / Salisbury-archeologie Rapport 415). Op basis van dit onderzoek is vastgesteld dat het plangebied zich bevindt in een dekzandvlakte met veldpodzolgronden. Het oorspronkelijk bodemprofiel is deels afgetopt, namelijk tot de B-horizont. Op basis hiervan en op basis van onderzoeken in de omgeving geldt een middelhoge tot hoge verwachting op vindplaatsen met grondsporen uit de periode Neolithicum tot en met de Vroege-Middeleeuwen. Voor oudere perioden geldt een lage verwachting door het ontbreken van een intacte podzol. Voor de Late-Middeleeuwen/Nieuwe tijd geldt een lage verwachting door het ontbreken van bebouwing op historische kaarten.

¹ Transect b.v. voldoet aan de eisen zoals gesteld in de kwaliteitsnorm 'BRL SIKB 4000', versie 4.1, en is gecertificeerd door middel van een procescertificaat. Transect b.v. is certificaathouder van de volgende protocollen: 'KNA Protocol 4001 Programma van Eisen', 'KNA Protocol 4002 Bureauonderzoek', 'Protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, variant Overig', 'Protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, variant Proefsleuven' en 'Protocol 4004 Opgraven', en staat geregistreerd bij het RCE en de SIKB.

Op basis van het vooronderzoek is geadviseerd om in het plangebied een archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren. De aangewezen methode voor het opsporen van vindplaatsen met grondsporen is een proefsleuvenonderzoek waarbij met dit onderzoek een doorstart naar Opgraving opgenomen was. In onderhavig rapport worden de resultaten van het proefsleuvenonderzoek beschreven. Het onderzoek is uitgevoerd conform protocol 4003 van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 4.1 (KNA 4.1) en het voor het onderzoek opgestelde Programma van Eisen (PvE; Wolff, 2021).

Figuur 1. De ligging van het plangebied op een topografische kaart (bron kaart: www.opentopo.nl).

2. Resultaten vooronderzoek

Landschappelijke achtergronden

Het plangebied ligt in het Zuid-Nederlands zandgebied en maakt deel uit van de Centrale Slenk (Berendsen, 2005). De diepere ondergrond in dit gebied bestaat uit grofzandige en grindrijke afzettingen van pleistocene, vlechtende riviersystemen. Na het inactief worden van de oude rivierstromen omstreeks 850000 jaar geleden (het Midden-Pleistoceen) is de Slenk geleidelijk opgevuld geraakt met terrestrisch sediment. Dit sediment bestond uit een complexe afwisseling van zand en leem, onderbroken door veen (Berendsen, 2005; Schokker, 2003). Het meeste materiaal bestaat uit fluvio(-eolisch), periglaciaal sediment dat door wind en smeltwater is afgezet. Slechts de bovenste meters van dit pakket bestonden daarbij uit dekzand (Formatie van Boxtel; De Mulder *et al.*, 2003). Het dekzandgebied bestond uit vlakten, laagtes, ruggen en welvingen. Vanaf het einde van het Pleistoceen werd het gebied verder doorsneden door diverse beken, zoals de Aa. Het beekdal van de Aa bevindt zich circa 600 m ten oosten van het plangebied. In het beekdal kwam klei tot afzetting en heeft zich veen kunnen vormen. Het plangebied ligt in een dekzandvlakte ten westen ervan. Er zijn geen aanwijzingen dat zich in het plangebied veen heeft gevormd.

Verkennd booronderzoek

Eind 2021 is in het plangebied een archeologisch verkennd booronderzoek gedaan (Reinstra *et al.*, 2021). In de boringen is direct onder een 35-45 cm dikke bouwvoor dekzand aangetroffen. In de top van het dekzand is een B-horizont aanwezig (B-C-profiel). Alleen in de meest zuidoostelijke boring is het dekzand tot in de C-horizont verstoord (tot 70 cm -Mv). In de verstoring is baksteenpuin aanwezig.

De B-horizont gaat op 95 cm -Mv zeer geleidelijk over in de C-horizont – waarmee de B-horizont circa 50-60 cm dik is. Op circa 1 m -Mv wordt het dekzand zwak tot matig lemig.

Archeologische waarden

In het plangebied heeft afgezien van het vooronderzoek van Reinstra *et al.* (2021) nog niet eerder een archeologisch onderzoek plaatsgevonden. Verder zijn volgens het Archeologisch Informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE; Archis) in het plangebied geen vondstmeldingen bekend. Het plangebied staat verder ook niet afgebeeld op de Archeologische Monumentenkaart (AMK).

Vindplaatsen in de omgeving van het plangebied concentreren zich met name op de dekzandruggen en -vlaktes direct naast het beekdal van de Aa. Hier bevinden zich onder meer een grafheuvels en urnenvelden uit de periode Midden-Bronstijd tot IJzertijd (AMK-terreinen 489, 4711 en 12551; 'Gemertse Dijk; De Vossenbergh' en 'Gemertse Dijk; het Lijnt'). Deze vindplaatsen liggen op circa 520 en 570 m ten zuidoosten en ten zuiden van het plangebied.

Verder zijn echter ook vondsten bekend uit het beekdal zelf. Al met al komen in de omgeving van het plangebied (binnen een straal van 500 m) vindplaatsen uit alle perioden tot aan de Vroege-Middeleeuwen voor. Uit het Paleolithicum zijn zo een kling met retouche en een schrabber bekend. Het Neolithicum is vertegenwoordigd door een brok oker. Zes vondstmeldingen hebben betrekking op vondsten uit de Bronstijd, waaronder: handgevormd aardewerk en crematieresten. Uit de IJzertijd komt in de omgeving een grote verscheidenheid aan vondsten voor. Het gaat voornamelijk om handgevormd aardewerk, maar verder zijn ook een slijpsteen, glas en crematieresten aangetroffen. Een aantal vondsten wordt met zekerheid in de Romeinse tijd geplaatst (gedraaid aardewerk). Uit de Vroege-Middeleeuwen, tot slot, is tijdens 'niet-archeologische werkzaamheden' een kuilspoor aangetroffen.

Vindplaatsen uit de Late-Middeleeuwen/Nieuwe tijd zijn in de omgeving van het plangebied niet bekend. Opvallend is de grote hoeveelheid aangetroffen resten uit de periode Bronstijd-IJzertijd.

Historische achtergronden

Het plangebied ligt in het buitengebied van Erp. Het bestaan van de nederzetting voert ten minste terug tot het begin van de 12^e eeuw. Het dorp staat dan bekend als *Erthepe*, wat mogelijk duidt op een nederzetting aan het water. Het dorp is namelijk waarschijnlijk aangelegd nabij een doorwaadbare plaats in de Aa (een 'voorde'; Van Berkel en Samplonius, 2006).

Erp maakt deel uit van de Meierij van 's-Hertogenbosch. Het ligt daarbij op de grens tussen de Meierij en het Land van Ravenstein. Volgens historische kaarten is het plangebied zelf pas in de loop van de 19^e eeuw ontgonnen. Vanaf het begin van de 19^e eeuw ligt het plangebied aan een doorgaande weg tussen Erp en Gemert. De ontginningen vinden zuidwaarts plaats vanaf de bebouwde kern. Op historische kaarten is het plangebied in 1899 voor het eerst niet als heide maar als akker verbeeld. Het gebruik van het plangebied als akker- of weiland is tot heden niet veranderd.

Huidig gebruik en bodemverstoringen

Afgezien van de verstoring tot 70 cm -Mv in het zuidoosten van het plangebied, zijn van historische kaarten of uit de Omgevingsrapportage Noord-Brabant geen andere verstoringen in het plangebied af te leiden. Verder bevinden zich in het plangebied volgens informatie van het Kabels en Leidingen Informatie Centrum (KLIC) geen kabels en leidingen, waarvan de aanleg tot bodemverstoringen kan hebben geleid.

3. Aard, doel en onderzoeksvragen

Het doel van dit onderzoek is het toetsen en aanvullen van de archeologische verwachting door het opsporen en het waarderen van eventueel aanwezige archeologische resten. Het onderzoek moet, voor zover mogelijk, inzicht geven in de aard, datering, omvang, gaafheid, conservering en begrenzing van de mogelijk aanwezige archeologische resten. Op basis van de onderzoekresultaten kan de bevoegde overheid van de gemeente Meierijstad een uitspraak doen over de omgang met eventueel aanwezige archeologische resten in het plangebied (behoud *in situ*, opgraven, vrijgave). In het Programma van Eisen (PvE; Wolff, 2021) is hiertoe een hoofdvraagstelling opgenomen met enkele onderzoeksvragen.

De hoofdvraagstelling uit het Programma van Eisen luidt: *Is er in het plangebied sprake van (een) archeologische vindplaats(en), zijn deze behoudenswaardig, en onder welke voorwaarden is behoud mogelijk?*

Deze vraag wordt aan de hand van de volgende onderzoeksvragen beantwoord in bijlage 6 van het huidige rapport:

1. Zijn er in het onderzoeksgebied archeologische resten aanwezig in de vorm van grondsporen, en/of vondsten?
2. Hoe ziet de bodemopbouw in het onderzoeksgebied eruit en in hoeverre is deze intact?
3. Wat is de aard, diepteligging, samenhang en spreiding van de aanwezige archeologische resten, grondsporen en structuren (horizontaal en verticaal)?
4. Wat is de datering van de archeologische resten op basis van (chrono-)stratigrafie en typochronologie? En in hoeverre is er sprake van (dis-)continuïteit in gebruik/bewoning?
5. Welke categorieën vondstmateriaal zijn aanwezig en in welke mate (ook in relatie tot elkaar)? Wat zegt de aard en mate van voorkomen van het vondstmateriaal over het gebruik van het onderzoeksgebied in het verleden?
6. Welke depositionele en post-depositionele processen zijn te onderscheiden en in hoeverre hebben deze invloed gehad op de bewoningsgeschiedenis en vondstcontexten?
7. Hoe verhouden de onderzoeksresultaten zich tot de resultaten uit het vooronderzoek?
8. Wat is de relatie met omliggende historische/archeologische resten?
9. Wat is de fysieke en inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen archeologische resten (gaafheid en conserveringsgraad)? Is sprake van (een) behoudenswaardige archeologische vindplaats(en)? (Maak voor het beantwoorden van deze vraag gebruik van de KNA-waarderingsystematiek).
10. Kan op basis van de resultaten een advies geformuleerd worden t.a.v. het vervolg in de archeologische monumentenzorg (vrijgeven/behoud *in situ*/opgraven). Zo ja, hoe luidt deze?
11. Zijn er vanuit de toestand van de archeologische resten, bodemcondities en toekomstig gebruik mogelijkheden voor behoud *in situ*?
12. Bij afwezigheid van een vindplaats; wat is hier de verklaring voor (verstoord, ander landschap dan verwacht, e.d.)?
13. Zijn er archeologische resten in het plangebied aangetroffen die te relateren zijn aan de vroegste bewoning in Erp. Zo ja, om wat voor resten gaat dit?

4. Onderzoeksmethodiek

Het proefsleuvenonderzoek is uitgevoerd op 23 december 2021 door Daniël Scheeringa (KNA archeoloog MA) en Thalea Wolff (MA archeoloog), onder leiding van Senior KNA archeoloog André Kerkhoven. Tijdens het veldonderzoek is in eerste instantie – conform het PvE – één werkput aangelegd van circa 15 x 4 m (60 m²). Gezien in de werkput een vindplaats werd aangetroffen, maar de begrenzing niet duidelijk werd, is hierna besloten de werkput richting het oosten en westen uit te breiden maar geen volledige doorstart naar Opgraven uitgevoerd. Dit is in overleg met de bevoegde overheid (Dhr. J. van der Roest; gemeente s’-Hertogenbosch) gedaan. Beide uitbreidingen (‘werkputten 2 en 3’) hadden een omvang van circa 10 x 2 m (20 m²). Hiermee is uiteindelijk circa 100 m², oftewel circa 25% van het plangebied onderzocht (zie bijlagen 3-4).

De werkput (en uitbreidingen) is aangelegd met een graafmachine voorzien van een ‘gladde’ en gesloten bak. Daarbij is laagsgewijs verdiept tot in het niveau waarop het onverploegde deel van de top van het dekzand zichtbaar werd. In het grootste deel van de werkput betrof dit een onverploegd deel van de BC-horizont. Op dit niveau is het archeologisch vlak aangelegd. Het maaiveld in het plangebied ligt op 13,25-13,05 m +NAP. Het archeologisch vlak is aangelegd op een diepte van 12,78-12,74 m +NAP (circa 30-50 cm -Mv). Middels kijkaten is vanuit het vlak gecontroleerd op de aanwezigheid van dieper gelegen archeologisch relevante niveaus (tot circa 30 cm onder vlakniveau). Deze zijn niet aangetroffen.

Zowel tijdens het aanleggen van de werkputten als daarna is steeds zowel visueel als met de metaaldetector geïnspecteerd op vondsten. Eventuele vondsten zijn per werkput en per laag en vulling verzameld en gedocumenteerd. Er zijn geen grondmonsters verzameld. De vondstdocumentatie is vastgelegd op vondstkaartjes en geregistreerd in een ArcheoLink-database.

Na het aanleggen van het vlak is deze waar nodig met de hand opgeschaafd. Daarna zijn (mogelijk) antropogene grondsporen ingekrast en zijn foto’s en digitale tekeningen van het vlak gemaakt. Voor het tekenen is gebruik gemaakt van een dGPS. Hiermee zijn de werkputcontouren, maaiveld- en vlakhoogtes, de contouren van sporen en recente verstoringen en coupelijnen ingemeten. Beide tijdens het veldwerk aangetroffen grondsporen zijn gecoupeerd. De coupes zijn gefotografeerd met en zonder interpretatie (ingekraste lijnen). Vervolgens zijn de coupes analoog getekend op een schaal van 1:20. De beschrijvingen en interpretaties van de sporen en spoorvullingen zijn op de tekenbladen genoteerd. De spoorbeschrijvingen zijn uitgevoerd conform de NEN-standaard.

Aan het begin en het einde van de werkput (‘werkput 1’) is een profielkolom afgestoken voor het documenteren en bestuderen van de bodemopbouw. De profielkolommen hebben een breedte van 1 m en reiken tot minimaal 30 cm in de top van het dekzand. De hoogte is vastgelegd met profielpinnen (‘PP’ in de vlaktekeningen), die met behulp van dGPS zijn ingemeten. De laagbeschrijvingen zijn op de veldtekeningen opgenomen. Er zijn vijf laagnummers uitgedeeld.

Figuur 2. Overzichtsfoto van werkput 1. Opnamerichting: noorden.

5. Bodemopbouw²

Het plangebied bevindt zich landschappelijk gezien in een dekzandvlakte. De ondergrond bestaat uit dekzand, waarin zich in de top veldpodzolgronden hebben ontwikkeld. Het dekzand ligt direct onder de bouwvoor (S1000-1100). De bouwvoor is opgedeeld in de recent omgezette bovengrond ('bouwvoor', S1000) en een ploeglaag aan de onderkant (S1100). Beide zijn gevormd in door de mens opgebrachte grond. De dikte van de antropogene bovengrond is in de gehele proefsleuf circa 40 cm. Deze grond bestaat uit donkerbruin, humeus zand met plantresten. De humeuziteit kan erop wijzen dat sprake is van mestaaarde. Een plagenstructuur is niet aanwezig. Verder zijn in het antropogene dek geen zogenaamde 'mestvondsten' aangetroffen – vondsten die van elders met de grond zijn meegekomen naar het plangebied. Hierdoor kan het antropogene dek niet precies gedateerd worden.

Het antropogene dek gaat op basis van historische kaarten vermoedelijk terug tot het einde van de 19^e of de vroege 20^e eeuw, toen het plangebied in gebruik werd genomen als akkerland. In de periode voorafgaande aan 1899 maakte het plangebied volgens historische kaarten nog deel uit van een onontgonnen heidegebied (zie verder hoofdstuk 2). In de ploeglaag (S1100) zijn grijzige zandbrokken opgenomen, die erop duiden dat een deel van de oorspronkelijke BC-horizont hierin is opgenomen. Het intacte deel van de BC-horizont (S3000) is aangetroffen vanaf circa 40 cm -Mv (12,8 m +NAP). Deze heeft een (rest)dikte van ongeveer 20-25 cm. De C-horizont (S4000) is aangetroffen vanaf circa 60-65 cm -Mv (12,55 m +NAP).

Figuur 3. Profielkolom P1.1 in het zuiden van de werkput. Opnamerichting: zuiden.

² Voor een uitvoerige (lithologische) beschrijving van iedere afzonderlijke laag, wordt verwezen naar bijlage 5.

De top van het dekzand in het plangebied (S3000-4000) bestaat uit jong dekzand. In het noordelijk profiel, dat het diepst is afgestoken, gaat het jonge dekzand op een diepte van circa 100 cm -Mv (12,1 m +NAP) over in 'oud dekzand' (S5000). Het oude dekzand is relatief lemiger. De meer lemige textuur is het gevolg van de periglaciale condities waaronder dit zand tot afzetting is gekomen. Dit zijn dan ook niet uitsluitend eolische, maar voornamelijk fluvioperiglaciale afzettingen die tot stand zijn gekomen door afstromend sneeuwmeltwater. Op de overgang van het jonge dekzand naar het oude dekzand is in het plangebied sprake van een humeus bandje (niet genummerd), met een dikte van ongeveer 5 cm. Dit bandje is ontstaan op het moment dat de temperatuur steeg tijdens de Bølling- en Allerød interstadialen (circa 14690 tot 12890 jaar geleden).

Figuur 4. Profielkolom 1.2 in het noorden van de werkput. Opnamerichting: noorden.

6. Sporen en vondsten

Tijdens het veldonderzoek zijn in de top van het dekzand (onverstoord deel BC-horizont) twee archeologische grondsporen aangetroffen (zie bijlagen 3-4). De sporen zijn beide geïnterpreteerd als paalkuil. Van vondsten is in het geheel geen sprake.

De paalkuilen bevinden zich in het midden van werkput 1. Beide paalkuilen zijn in het vlak min of meer rond van vorm. Ze hebben een doorsnede van respectievelijk circa 45 en 38 cm. De contouren van de sporen zijn uitgeloozd. Desondanks zijn de sporen, door de donkere vullingen, goed in het vlak te herkennen.

Paalkuil S1 bestaat uit zowel een insteek als een kern. De kern is, zoals S2, opgevuld met bruingrijs gekleurd, matig humeus, matig siltig, matig fijn, matig gesorteerd zand (vulling 2). In deze vulling komen ook houtskoolspikkels voor. De kern is circa 20 cm diep. De insteek reikt circa 2 cm dieper en is gevuld met lichtbruin-geel gekleurd, matig humeus, matig fijn, matig gesorteerd zand met houtskoolspikkels (vulling 1). Paalkuil S2 bestaat uit enkel een kern. Deze kern heeft hetzelfde uiterlijk als de kern van paalkuil S1, maar reikt tot een diepte van maar 12 cm onder het vlak.

Op basis van de opvulling van de sporen en de spoorcontouren – die in beide gevallen uitgeloozd zijn – hebben paalkuilen S1 en S2 mogelijk tot eenzelfde structuur behoord. Aan de hand van het proefsleuvenonderzoek zijn over deze structuur echter geen verdere uitspraken te doen, gezien geen vondsten en geen aanvullende sporen zijn aangetroffen. Er zijn verder geen aanwijzingen dat aanvullende delen van de structuur binnen andere delen van het plangebied kunnen worden aangetroffen, immers: tijdens het uitbreiden van de werkput richting zowel het oosten als het westen zijn verder geen sporen gevonden. De uitbreiding naar het oosten had achteraf meer naar het zuidoosten verplaats kunnen worden, mogelijk dat hier nog wel een spoor in ‘de lijn’ had kunnen liggen.

De datering, functie en omvang van de structuur blijven door het ontbreken van vondsten en aanvullende sporen in het ongewis. Conclusies hieromtrent zijn ook niet te trekken op basis van een vergelijking met archeologische resten die in de omgeving zijn aangetroffen. De in het plangebied aangetroffen grondsporen zijn voor de omgeving zeldzaam te noemen. In de omgeving van het plangebied zijn namelijk afgezien van urnenvelden en grafheuvels uit de Bronstijd/IJzertijd nog geen vindplaatsen met grondsporen bekend. Wel zijn op verschillende locaties binnen een straal van 500 m vondsten gedaan uit alle perioden van het Paleolithicum tot en met de Vroege-Middeleeuwen. Hoe de grondsporen in het plangebied zich verhouden tot het vondstmateriaal dat in de omgeving is aangetroffen, is onduidelijk.

Figuur 5. Het uiterlijk van paalkuilen S1 (links) en S2 (rechts) in het vlak van werkput 1. Opnamerichting (in beide gevallen): zuidwesten.

Figuur 6. Coupe door paalkuil S1. Opnamerichting: noordwesten.

Figuur 7. Coupe door paalkuil S2. Opnamerichting: zuiden.

7. Waardestelling

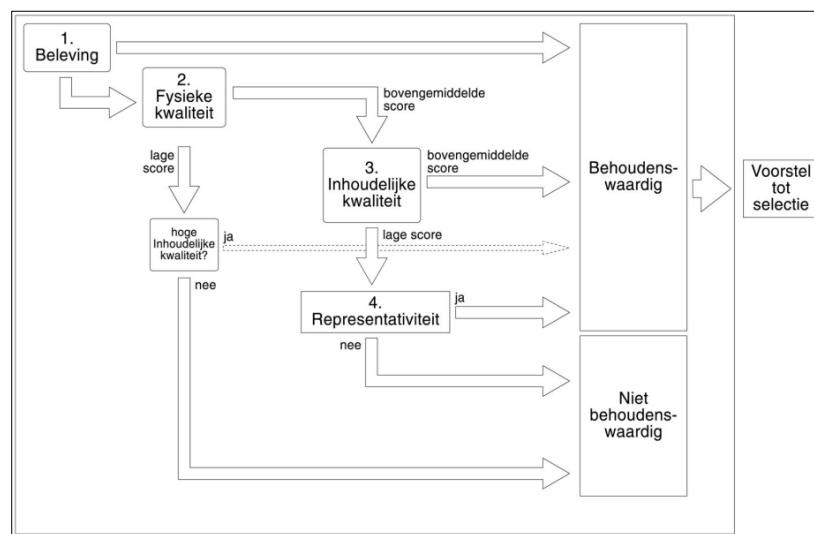
Archeologische vindplaatsen worden gewaardeerd conform de BRL4000 / KNA-protocol 4003, specificatie VS06 Waarderen en bijlage IV van de KNA 4.1. Vindplaatsen worden gewaardeerd op drie waarden (beleving, fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit) en daarbinnen op waarderingscriteria (tabel 1). Op ieder van de in totaal acht waarderingscriteria kan minimaal 1 en maximaal 3 worden gescoord.

Bij de waardering wordt eerst nagegaan of vindplaatsen vanwege hun belevingswaarde, op basis van hun schoonheid of herinneringswaarde, als behoudenswaardig aangemerkt kunnen worden (figuur 8). De vindplaatsen worden vervolgens op hun fysieke kwaliteit beoordeeld. Een vindplaats is in principe behoudenswaardig, indien de criteria gaafheid en conservering samen bovengemiddeld (vijf of zes punten) scoren. De beoordeling van de fysieke kwaliteit is gerelateerd aan de archeoregio waarin de vindplaats zich bevindt.

Bij een middelmatige tot lage score (vier punten of minder), wordt naar de inhoudelijke kwaliteitscriteria gekeken om te bepalen of een vindplaats toch behoudenswaardig is. Indien te verwachten is dat op een van de inhoudelijke criteria 'hoog' wordt gescoord, wordt de vindplaats ook in principe behoudenswaardig geacht. Dit 'vangnet' heeft tot doel er voor te zorgen dat terreinen die van beperkte fysieke kwaliteit zijn, maar desondanks inhoudelijk van groot belang, uit de beoordeling vallen.

Vindplaatsen die op grond van hun fysieke kwaliteit als in principe behoudenswaardig zijn aangemerkt, worden vervolgens gewaardeerd op hun inhoudelijke kwaliteit.

- Eerst vindt een afweging plaats op de eerste drie inhoudelijke kwaliteitscriteria; zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde. Bij een bovengemiddelde score van zeven punten of meer wordt het monument als behoudenswaardig aangemerkt.
- Na deze weging wordt bij vindplaatsen met een lagere inhoudelijke waardering (minder dan zeven punten) nagegaan of het criterium representativiteit van toepassing is. Zo ja, dan wordt een voorstel gedaan voor een als behoudenswaardig aan te merken steekproef per categorie.
- De overige vindplaatsen zijn niet behoudenswaardig.

Figuur 8. De waarderingssystematiek op basis van de BRL4000/KNA 4.1.

Waardestelling

In het plangebied zijn twee paalkuilen aangetroffen. Door het ontbreken van vondsten zijn de paalkuilen niet exact te dateren. De ligging onder de bouwvoor duidt er echter in elk geval op dat ze ouder zijn dan de 20^e eeuw. Dit wordt bevestigd door de uitloging van de spoorvullingen en vage spoorcontouren.

De twee paalkuilen worden beschouwd als een vindplaats. In tabel 1 zijn de scores van de waardestelling terug te vinden. Bij hoge scores (vijf of zes punten voor de fysieke kwaliteit en/of zeven punten of meer voor de inhoudelijke kwaliteit) wordt een vindplaats als behoudenswaardig beschouwd.

Beleving

Voor wat betreft beleving kan de vindplaats niet gescoord worden, omdat deze niet bovengronds zichtbaar is of kan worden.

Fysieke kwaliteit

De fysieke kwaliteit van de grondsporen is goed te noemen (vijf uit maximaal zes punten). Hoewel de begrenzing van de sporen vaag is en de vullingen zijn uitgeloozd, zijn ze door hun donkere kleur duidelijk in de top van het dekzand te herkennen. Verder kon binnen één van de twee sporen zowel een insteek als een kern worden onderscheiden. Weliswaar is een deel van de top van de sporen verdwenen doordat het dekzand tot in de BC-horizont is afgetopt.

Inhoudelijke kwaliteit

De inhoudelijke kwaliteit van de vindplaats is matig (vijf uit maximaal negen punten). Hoewel vindplaatsen met grondsporen – niet zijnde grafvelden – voor de omgeving uniek (dus zeldzaam) zijn – levert aanvullend onderzoek naar (het deel van) de vindplaats in het plangebied naar verwachting weinig nieuwe informatie op. Middels het proefsleuvenonderzoek is reeds 25% van het plangebied onderzocht, en binnen die oppervlakte zijn slechts twee paalkuilen aangetroffen zonder vondstmateriaal. Het ontbreken van vondstmateriaal maakt het onmogelijk de vindplaats goed te dateren. Een inschatting van de tijdsperiode is ook niet te maken op grond van een koppeling met onderzoeken in de omgeving: in de omgeving zijn vondsten uit alle perioden aangetroffen, maar ontbreekt het (tot nu toe) aan grondsporen.

Op grond van de hoge fysieke kwaliteit, maar een lage inhoudelijke kwaliteit, is de vindplaats in het plangebied als niet-behoudenswaardig gewaardeerd.

Tabel 1. Waardestelling.

Waarden	Criteria	Score - hoog	Score - middelhoog	Score - laag
Beleving	Schoonheid	n.v.t.		
	Herinneringswaarde	n.v.t.		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid	3		
	Conservering		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	3		
	Informatiewaarde			1
	Ensemblewaarde			1
	Representativiteit	nee		

8. Conclusie en advies

Conclusie

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is één proefsleuf met uitbreidingen aangelegd, met een oppervlakte van 100 m² (circa 25% van het plangebied). In de proefsleuf zijn twee paalkuilen aangetroffen. Op basis van het spooruiterlijk hebben deze paalkuilen mogelijk tot eenzelfde structuur behoord. Over de (mogelijke) structuur zijn echter op grond van het proefsleuvenonderzoek geen verdere uitspraken te doen, gezien geen vondsten en geen aanvullende sporen zijn aangetroffen. Er zijn verder geen aanwijzingen dat aanvullende delen van de structuur binnen andere delen van het plangebied kunnen worden aangetroffen, immers: tijdens het uitbreiden van de werkput richting zowel het oosten als het westen zijn verder geen sporen gevonden.

De datering, functie en omvang van de structuur blijven door het ontbreken van vondsten en aanvullende sporen in het ongewis. Conclusies hieromtrent zijn ook niet te trekken op basis van een vergelijking met archeologische resten die in de omgeving zijn aangetroffen. De in het plangebied aangetroffen grondsporen zijn voor de omgeving zeldzaam te noemen. In de omgeving van het plangebied zijn namelijk afgezien van urnenvelden en grafheuvels uit de Bronstijd/IJzertijd nog geen vindplaatsen met grondsporen bekend. Wel zijn op verschillende locaties binnen een straal van 500 m vondsten gedaan uit alle perioden van het Paleolithicum tot en met de Vroege-Middeleeuwen. Hoe de grondsporen in het plangebied zich verhouden tot het vondstmateriaal dat in de omgeving is aangetroffen, is onduidelijk.

Op grond van de fysieke en inhoudelijke kwaliteit van de paalkuilen is in het plangebied geen sprake van een behoudenswaardige archeologische vindplaats.

Advies

Het voornemen bestaat in het plangebied een bedrijfshal te realiseren. Op basis van het proefsleuvenonderzoek is in het plangebied geen sprake van een behoudenswaardige archeologische vindplaats. Ons inziens is er dan ook archeologisch gezien geen bezwaar tegen de voorgenomen werkzaamheden. Transect b.v. adviseert dus het plangebied verder archeologisch vrij te geven.

Bovenstaande vormt een advies. Op basis van het advies is het aan de bevoegde overheid (de gemeente Meierijstad) een selectieadvies uit te brengen voor eventueel aanvullend onderzoek in het plangebied en de wijze waarop dit al dan niet dient plaats te vinden.

9. Geraadpleegde bronnen

Archeologische kaarten en databestanden

- Archeologische Monumenten Kaart (AMK), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007.
- Archeologisch Informatie Systeem (Archis3), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2015.
- www.ahn.nl
- www.pdok.nl
- www.ruimtelijkeplannen.nl
- www.opentopo.nl
- www.topotijdreis.nl
- www.bagviewer.kadaster.nl
- www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl
- www.zoeken.cultureelerfgoed.nl
- www.kasteleninoverijssel.nl
- www.buitenplaatsennederland.nl
- www.arcgis.com
- www.kadaster.nl

Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland*. Assen.

Dijk, X.C.C. van, 2003. *Plangebied het Hurkske te Erp Gemeente Veghel Een archeologische begeleiding*. Weesp: RAAP-notitie 492.

Ellenkamp, G.R. en G. de Nutte, 2012. *Effect Gerichte Maatregelen, 20 projectgebieden, Provincie Noord-Brabant, Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek en archeologische begeleiding*. Weesp: RAAP-rapport 2625.

Ellenkamp, G.R., 2016. *Afgeplagd en afgezocht. Provincies Limburg en Noord-Brabant; archeologisch onderzoek: oppervlaktekarteringen na plagwerken in verschillende projectgebieden*. Weesp: RAAP-rapport 2942.

Lohof, E., 2006. *N616, Faunatunnel (gemeente Veghel)*. Bunschoten: ADC-ArcheoProjecten rapport 631.

Melman, J.G.E., 2021. *Erp, Hoeksehei 4. Gemeente Meierijstad. Archeologisch bureauonderzoek (BO) en inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase*. Nieuwegein: Transect-rapport 3577.

Miedema, F.R.P.M., 2010. *Plangebied Paus Johannesstraat 16, De Mariaschool te Erp: Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek (karterende fase)*. 's-Hertogenbosch: BAAC-rapport V-10.0023.

Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhof, en T.E. Wong, 2003. *De ondergrond van Nederland*. Houten.

Putten, M.J. van, 2010. *Gemeente Veghel. Plangebied Haakakker te Eerde. 's-Hertogenbosch: BAAC-rapport V-10.0095*.

Reinstra, S., M. Soldaat, G. Aalbersberg, 2021. *Erp, Hoeksehei 10 (gemeente Meierijstad), een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (BO en IVO-O)*. Assen: Salisbury-rapport 415.

Ruijters, M.H.P.M., 2020. *Kerkstraat 28-34 te Erp, gemeente Meierijstad, een proefsleuvenonderzoek en archeologische begeleidingen*. Weesp: RAAP-rapport 4633.

Schokker, J., 2003. *Patterns and processes in a Pleistocene fluvio-aeolian environment (Roer Graben south-eastern Netherlands)*. Utrecht: Universiteit Utrecht (Thesis, Nederlandse Geografische Studies 314).

SIKB, 2018. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 4.1 (KNA 4.1)*.

Bakker, H., de, 1966. *De subgroepen van het systeem van bodemclassificatie voor Nederland*, in: *Boor en Spade*.

Stouthamer, E., K.M. Cohen en W.Z. Hoek, 2015. *De vorming van het Land*. Utrecht.

Teekens, P.C., L. van der Meij en J.A.M. Oude Rengerink, 2006. *Bureauonderzoek Aa Veghel, Gemeente Veghel*. Heerenveen: Oranjewoud, Archeologisch Rapport 2006/20.

Wolff, T., 2021. *Programma van Eisen. Erp, Hoeksehei 10. Gemeente Meierijstad (NB). Een inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, karterende en waarderende fase met mogelijkheid tot doorstart naar opgraven*. Nieuwegein: Transect-PvE 20211104/TW2.0.

Bijlage 1. Archeologische periode-indeling voor Nederland

Periode	Deel-/subperiode	Van	Tot
Recent		1945 na Chr.	2050 na Chr.
Nieuwe Tijd	Late-Nieuwe Tijd	1850 na Chr.	1945 na Chr.
	Midden-Nieuwe Tijd	1650 na Chr.	1850 na Chr.
	Vroege-Nieuwe Tijd	1500 na Chr.	1650 na Chr.
Middeleeuwen	Late-Middeleeuwen B	1250 na Chr.	1500 na Chr.
	Late-Middeleeuwen A	1050 na Chr.	1250 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen D	900 na Chr.	1050 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen C	725 na Chr.	900 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen B	525 na Chr.	725 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen A	450 na Chr.	525 na Chr.
Romeinse Tijd	Laat-Romeinse tijd B	350 na Chr.	450 na Chr.
	Laat-Romeinse tijd A	270 na Chr.	350 na Chr.
	Midden-Romeinse tijd B	150 na Chr.	270 na Chr.
	Midden-Romeinse tijd A	70 na Chr.	150 na Chr.
	Vroeg-Romeinse tijd B	25 na Chr.	70 na Chr.
	Vroeg-Romeinse tijd A	12 voor Chr.	25 na Chr.
IJzertijd	Late-IJzertijd	250 voor Chr.	12 voor Chr.
	Midden-IJzertijd	500 voor Chr.	250 voor Chr.
	Vroege-IJzertijd	800 voor Chr.	500 voor Chr.
Bronstijd	Late-Bronstijd	1100 voor Chr.	800 voor Chr.
	Midden-Bronstijd B	1500 voor Chr.	1100 voor Chr.
	Midden-Bronstijd A	1800 voor Chr.	1500 voor Chr.
	Vroege-Bronstijd	2000 voor Chr.	1800 voor Chr.
Neolithicum	Laat-Neolithicum B	2450 voor Chr.	2000 voor Chr.
	Laat-Neolithicum A	2850 voor Chr.	2450 voor Chr.
	Midden-Neolithicum B	3400 voor Chr.	2850 voor Chr.
	Midden-Neolithicum A	4200 voor Chr.	3400 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum B	4900 voor Chr.	4200 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum A	5300 voor Chr.	4900 voor Chr.
Mesolithicum	Laat-Mesolithicum	6450 voor Chr.	4900 voor Chr.
	Midden-Mesolithicum	7100 voor Chr.	6450 voor Chr.
	Vroeg-Mesolithicum	8800 voor Chr.	7100 voor Chr.
Paleolithicum	Laat-Paleolithicum B	18.000 BP	8.800 voor Chr.
	Laat-Paleolithicum A	35.000 BP	18.000 BP
	Midden-Paleolithicum	300.000 BP	35.000 BP
	Vroeg-Paleolithicum	-	300.000 BP

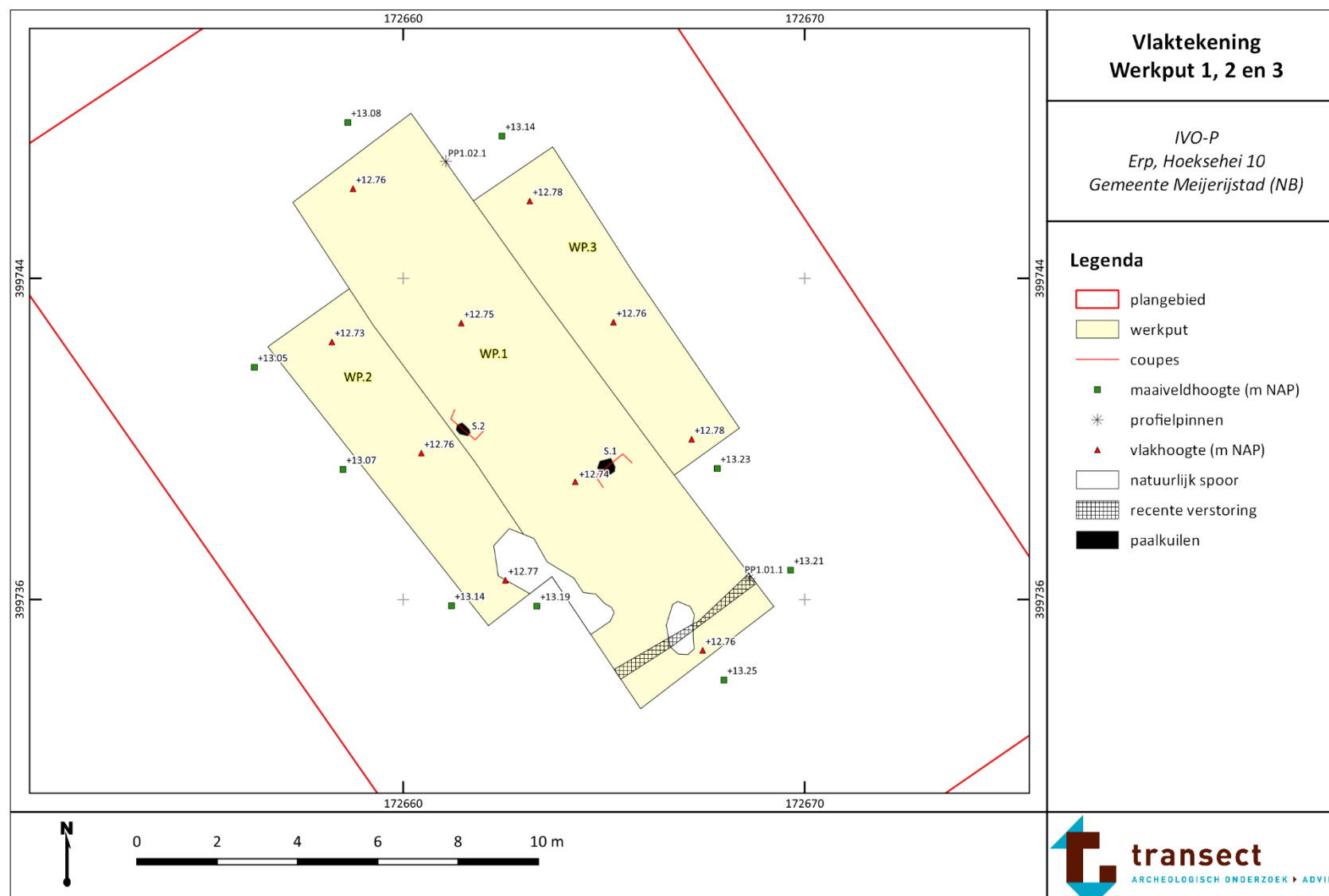
Bijlage 2. Luchtfoto

Bijlage 3. Allesporenkaart

Bijlage 4. Vlaktekening

Bijlage 5. Sporen- en lagenlijst

Put	Vlak	Spoor	Spoor-aard	Spoor-contour	Spoor-vorm	Spoor-diepte	Vulling	Kleur	Kleurstructuur	Textuur	Organische stof	Inclusies	Opmerking
01	001	0001	PGK	SCHERP	RND	22	1	LGRGE	heterogeen	zs1	H1	Hk1	insteek, mf, ms
							2	BRGR	homogeen	zs1	H1	Hk1	kern, mf, ms
01	001	0002	PK	SCHERP	RND	12	1	BRGR	homogeen	zs1	H1	Hk1	mf, ms
01	001	1000	LG	SCHERP	LIN		1	DBR	heterogeen	zs1	H2	Pr1	bouwvoor, mf, ms
01	001	1100	LG	SCHERP	LIN		1	DBRGR	homogeen	zs1	H2	Wo1, zb	ploeglaag, mf, ms, zb (BC-hor)
01	001	3000	LG	SCHERP	LIN		1	BRGE	homogeen	zs1		Fm1	BC-Horizont; dekzand, mf, ms
01	001	4000	LG	SCHERP	LIN		1	LGE	homogeen	zs1		Fm1	C-Horizont; dekzand, mf, ms
01	001	5000	LG	SCHERP	LIN		1	LGRGE	homogeen	zs3			C-Horizont; oud dekzand, zf, gs

Spooraard

PGK = paalkuil inclusief insteek en kern

PK = paalkuil, bestaan uit alleen een kern

LG = laag

Spoorvorm

RND = rond

LIN = lineair

Inclusies

Hk1 = houtskoolspikkels

Pr1 = weinig plantenresten

Wo1 = wortelresten

Zb = zandbrokken

Fm1 = mangaan- en ijzerspikkels

Opmerking

Mf = matig fijn

Zf = zeer fijn

Ms = matig gesorteerd

Gs = goed gesorteerd

Bijlage 6. Beantwoording onderzoeksvragen

1. *Zijn er in het onderzoeksgebied archeologische resten aanwezig in de vorm van grondsporen, en/of vondsten?*
In het plangebied zijn twee paalkuilen aangetroffen. Verder is geen sprake van archeologische resten (sporen en vondsten).
2. *Hoe ziet de bodemopbouw in het onderzoeksgebied eruit en in hoeverre is deze intact?*
De bodemopbouw bestaat uit een bouwvoor, die scherp overgaat in een restant van veldpodzolgronden. Het dekzand is hierbij tot in de BC-horizont afgetopt. Van de BC-horizont resteert echter nog 20-25 cm en de C-horizont is geheel intact.
3. *Wat is de aard, diepteligging, samenhang en spreiding van de aanwezige archeologische resten, grondsporen en structuren (horizontaal en verticaal)?*
De twee grondsporen zijn geïnterpreteerd als paalkuilen. Ze zijn beide aangetroffen vanaf de top van het onverstoorde deel van de BC-horizont. Ze komen voor vanaf 12,74 m +NAP en reiken tot respectievelijk circa 12,52 m +NAP (22 cm onder het vlak) en 12,62 m +NAP (12 cm onder het vlak).
4. *Wat is de datering van de archeologische resten op basis van (chrono-)stratigrafie en typochronologie? En in hoeverre is er sprake van (dis-)continuïteit in gebruik/bewoning?*
In het plangebied zijn in het geheel geen vondsten aangetroffen, waardoor de archeologische resten niet exact te dateren zijn. Op basis van de ligging van de sporen onder de bouwvoor zijn ze echter in elk geval ouder dan de 20^e eeuw.
5. *Welke categorieën vondstmateriaal zijn aanwezig en in welke mate (ook in relatie tot elkaar)? Wat zegt de aard en mate van voorkomen van het vondstmateriaal over het gebruik van het onderzoeksgebied in het verleden?*
Niet van toepassing.
6. *Welke depositionele en post-depositionele processen zijn te onderscheiden en in hoeverre hebben deze invloed gehad op de bewoningsgeschiedenis en vondstcontexten?*
In het plangebied zijn ploegwerkzaamheden uitgevoerd. Deze reiken tot in de BC-horizont. Hierdoor is een deel van de BC-horizont in de onderkant van een ploeglaag opgenomen. Onder de ploeglaag bevindt zich echter ook nog een intact deel van de BC-horizont. De BC-horizont gaat geleidelijk over in de geheel intacte C-horizont.
7. *Hoe verhouden de onderzoeksresultaten zich tot de resultaten uit het vooronderzoek?*
Tijdens het vooronderzoek is vastgesteld dat sprake is van een B-C-profiel. Dit is middels et proefsleuvenonderzoek bevestigd. Verder was op basis van het vooronderzoek sprake van een middelhoge tot hoge verwachting op archeologische resten uit de periode van het Neolithicum tot en met de Vroege-Middeleeuwen en een lage verwachting op archeologische resten uit overige perioden. Deze verwachting is middels het proefsleuvenonderzoek waarschijnlijk bevestigd: er zijn inderdaad grondsporen aangetroffen, maar uit welke periode deze exact datering is niet bekend.
8. *Wat is de relatie met omliggende historische/archeologische resten?*
In de omgeving van het plangebied zijn afgezien van urnenvelden en grafheuvels uit de Bronstijd/IJzertijd nog geen vindplaatsen met grondsporen bekend. Wel zijn op verschillende locaties binnen een straal van 500 m vondsten gedaan uit alle perioden van het Paleolithicum tot en met de Vroege-Middeleeuwen. De vindplaats in het plangebied bestaat uit sporen, die door het ontbreken van vondstmateriaal niet zijn te dateren. Vindplaatsen met grondsporen (anders dan grafvelden – zoals in het plangebied) zijn voor de omgeving uniek te noemen. Hoe de grondsporen zich verhouden tot het vondstmateriaal dat in de omgeving is aangetroffen, is onduidelijk.

9. *Wat is de fysieke en inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen archeologische resten (gaafheid en conserveringsgraad)? Is sprake van (een) behoudenswaardige archeologische vindplaats(en)? (Maak voor het beantwoorden van deze vraag gebruik van de KNA-waarderingsystematiek).*

De fysieke kwaliteit van de grondsporen is goed te noemen. Hoewel de begrenzing van de sporen vaag is en de vullingen zijn uitgeloofd, zijn ze door hun donkere kleur duidelijk in de top van het dekzand te herkennen. Verder kon binnen één van de twee sporen zowel een insteek als een kern worden onderscheiden.

De inhoudelijke kwaliteit van de vindplaats is matig. Hoewel vindplaatsen met grondsporen – niet zijnde grafvelden – voor de omgeving uniek (dus zeldzaam) zijn – levert aanvullend onderzoek naar het deel van de vindplaats in het plangebied naar verwachting weinig nieuwe informatie op. Middels het proefsleuvenonderzoek is reeds 25% van het plangebied onderzocht, en binnen die oppervlakte zijn slechts twee paalkuilen aangetroffen zonder vondstmateriaal. Het ontbreken van vondstmateriaal maakt het onmogelijk de vindplaats goed te dateren. Een inschatting van de tijdsperiode is ook niet te maken op grond van een koppeling met onderzoeken in de omgeving: in de omgeving zijn vondsten uit alle perioden aangetroffen, maar ontbreekt het (tot nu toe) aan grondsporen.

Op grond van de hoge fysieke kwaliteit, maar een lage inhoudelijke kwaliteit, is de vindplaats in het plangebied als niet-behoudenswaardig gewaardeerd.

10. *Kan op basis van de resultaten een advies geformuleerd worden t.a.v. het vervolg in de archeologische monumentenzorg (vrijgeven/behoud in situ/opgraven). Zo ja, hoe luidt deze?*

Op basis van het proefsleuvenonderzoek is in het plangebied geen sprake van een behoudenswaardige archeologische vindplaats. Derhalve adviseert Transect b.v. het plangebied verder archeologisch vrij te geven.

11. *Zijn er vanuit de toestand van de archeologische resten, bodemcondities en toekomstig gebruik mogelijkheden voor behoud in situ?*

Niet van toepassing: de vindplaats is niet behoudenswaardig.

12. *Bij afwezigheid van een vindplaats; wat is hier de verklaring voor (verstoord, ander landschap dan verwacht, e.d.)?*

Niet van toepassing: er is sprake van een vindplaats.

13. *Zijn er archeologische resten in het plangebied aangetroffen die te relateren zijn aan de vroegste bewoning in Erp. Zo ja, om wat voor resten gaat dit?*

Nee.